

Een exemplaar van *Centropus nigrorufus* (Cuv.) van Randoeblatoeng, gelegen in het centrum van Midden-Java.

In de collectie van het Buitenzorg-Museum is een balg aanwezig van de hierboven genoemde spoorakoekoek, die op 8 Maart 1927 door wijlen F. A. Th. Verbeek werd verzameld in het djatibosch van Randoeblatoeng, dat ongeveer in het midden van Java is gelegen.

Daar deze donkervleugelige spoorakoekoek, voor zoover ons bekend is, tot heden in de literatuur van Java alleen vermeld is van terreinen gelegen in de onmiddellijke omgeving van de Noord-kust, lijkt het speciaal vermelden van deze vondst ons van voldoende belang.

De heer Verbeek, bij wien ik persoonlijk naar deze vangst informeerde, bevestigde mij de herkomst van dit exemplaar, zoodat hieromtrent geen twijfel behoeft te bestaan.

April—Juni 1944.

A. Hoogerwerf.

Vergadering in „Artis” te Amsterdam op 18 Januari 1948.

Aanwezig van het Bestuur de heeren: P. A. Hens, L. Coomans de Ruiter, J. G. van Marle, W. Ph. J. Hellebrekers, Tsj. Gs. de Vries, Dr C. G. B. ten Kate en Dr K. H. Voous; voorts de leden: Mej. L. Hens en de heeren: Dr H. W. van Rhijn, J. P. Bouma, A. F. W. van Blijenburgh, Jb. van de Peppel, J. Feiters, Dr C. Eijkman, ing. E. J. M. Huygen, Jhr. W. C. van Heurn, J. Noordt (van de Diergaarde „Blijdorp”, Rotterdam), J. H. Becking, L. J. Kleyn, A. J. de Lorm, Dr J. R. H. Schaank, N. W. Pel, E. Evers, M. Dijkstra, A. van der Aa (België), J. M. baron van Tuyll van Serooskerken, Ir J. Boekestein, Dr W. K. Kraak, J. E. Sluiter, G. Bos, Dr A. A. J. H. Marres, S. van Vleuten, Dr K. Waldeck, M. J. Tekke, Jhr. Dr Ir F. C. van Heurn en Dr J. R. van Blom. Totaal dus 36 leden. Als introducé Mej. C. H. van Heyst en de heeren Ir F. J. Appelman, A. Sollaart en H. P. Wijnen. Afwezig met kennisgeving de heeren: A. B. Wigman, G. de Greef en A. Hellebrekers Jr.

De Voorzitter opent om 1 uur de vergadering en heet alle aanwezigen welkom. Daarna worden de notulen der vergadering te Amsterdam op 19 October 1947 voorgelezen en behoudens eenige kleine wijzigingen goedgekeurd (zie *Limosa* 21, p. 35—41).

Vervolgens wordt het Jaarverslag 1947 voorgelezen en den heeren Dr Marres en Dijkstra verzocht om de rekening en verantwoording van den penningmeester te willen onderzoeken en hiervan op de volgende vergadering verslag uit te brengen. Het jaar 1947 sloot met een voordeelig saldo van f 573 78 (zie *Limosa* 21, p. 33—35).

Daar geen „Ingekomen stukken” van eenig belang zijn te behandelen, wordt overgegaan tot punt 3 van de Agenda en doet de Voorzitter mededeeling over de wijze van uitgifte van het boekje „Beteekenis en etymologie van de wetenschappelijke namen der Nederlandsche Vogels” geschreven door L. Coomans de Ruiter, Jhr. W. C. van Heurn en Dr W. K. Kraak. Er zijn 20 aandeelen ad f 100.— geplaatst en daar de drukkosten op ongeveer f 2000.— worden begroot, is het benodigde geld voor het drukken van dit boekje, dank zij de bereidwilligheid van een aantal leden om deze gelden in een garantiefonds

te storten, gevonden. De vraag is nu of deze uitgave zal verschijnen in den vorm van een extra Limosa-nummer dan wel als een afzonderlijk boek zal worden uitgegeven. In het eerste geval neemt de Club 300 exemplaren over en wordt de uitgave als een nummer van Limosa beschouwd en kan dit jaar dan worden volstaan met een bescheiden nummer. De leden krijgen het boekje dan gratis. Wordt het daarentegen afzonderlijk uitgegeven, dan moeten de leden dit extra betalen (aandeelhouders krijgen per aandeel 1 exemplaar gratis) en zal Limosa op de gewone wijze verschijnen.

De heer Tekke is voor aparte uitgave en vindt dat de leden ook maar een offer moeten brengen, nu de auteurs zich mede ten bate van de Club zooveel werk hebben getroost.

De heer Evers meent, dat men de leden geheel vrij moet laten of zij dit boek al dan niet willen bestellen.

De heer de Lorm is eveneens voor afzonderlijke uitgave, waarmede de meerderheid der vergadering zich accoord verklaart.

Ballotage van nieuwe leden.

Voorgesteld worden:

1. Mej. C. H. van Heyst, Koningin Wilhelminalaan 30, Amersfoort (door A. F. C. A. van Heyst en L. Coomans de Ruiter) en de heeren
2. M. G. Stallinga, Kloosterhof 37, Sneek (door Coomans de Ruiter).
3. G. L. J. Holleboom, Zwolsche weg 131, Deventer en
4. Ir F. J. Appelman, Boreelstraat 7, Den Haag (beiden door Jhr. W. C. van Heurn en Coomans de Ruiter).
5. A. Sollaart, Veenendalkade 283, Den Haag (door Coomans de Ruiter).
6. H. P. Wijnen, med. stud., Emmalaan 22, Amsterdam (door A. F. C. van Heyst en Coomans de Ruiter).
7. H. Wille, Diepestraat 12, Zomergem, O. Vlaanderen, België en
8. M. G. Berthet, 59 Avenue Felix Faure, Lijon IIIe, France (beiden door Dr ten Kate).
9. L. E. C. Veen, Maliebaan 8, Utrecht (door W. Hellebrekers).
10. G. Westbroek, arts, Kanaalweg 1a, Den Haag (door de Lorm).

Alle kandidaten worden met algemeene stemmen tot lid benoemd.

Vervolgens doet de heer ten Kate nadere mededeeling over de Belgische excursie, die Zondag 4 April a.s. zal worden gehouden vanuit Leuven en omstreken in het Maasdal in de omgeving van Dinant (Slechtvalk) en in het dal van de Lesse (Waterspreeuw). Spontaan geven zich een aantal deelnemers voor deze excursie op.

De Voorzitter geeft nadere bijzonderheden over de excursie in de omgeving van Arcen (Limburg) op 23 Mei a.s. In de morgenuren zal de vogelrijke streek langs de Ravenvennen en de Kasteelboschen worden bezocht; in den namiddag een wandeling worden gemaakt langs het Geldersche kanaal, een ongerepte beekbedding.

Daarna wordt het woord gegeven aan den heer W. Ph. J. Hellebrekers, voor het houden van zijn voordracht over „Parasiteerende Koekoeken”.

Het is niet wel doenlijk in dit bestek zelfs een kort verslag van het vele interessante te geven, dat door spreker ten gehoorde wordt gebracht; daarom wordt volstaan met de opgave van de titels der boekwerken, waaruit in hoofdzaak de stof werd geput, die als onderwerp van bespreking diende.

De heer Hellebrekers citeerde uit de volgende 4 belangrijke werken: 1922. Chance, "The Cuckoo's secret". In 1940 verscheen hiervan een herdruk onder den titel "The truth about the Cuckoo";

1929. Friedman, "The Cow-bird" (Geen koekoeken, doch Icteriden, naderend tot de familie der Fringillidae — wel broedparasitisme. Deze Cow-birds behooren in hoofdzaak tot het geslacht *Molothrus*);

1937. Makatasch, „Brutparasitismus der Kuckucksvögel" en

1942. Stuart Baker, "Cuckoo's Problems"

en wel voornamelijk uit de werken van Friedman en Stuart Baker, daar vele leden de 2 andere boeken wel zullen hebben gelezen.

Nadat de Voorzitter den heer Hellebrekers had bedankt voor zijn interessante causerie, ontstond een levendig debat, voornamelijk naar aanleiding van het twistpunt of de koekoek in sommige nesten het ei al dan niet met de hulp van zijn snavel deponeert; dit naar aanleiding van de opmerking, dat de meeste Engelsche ornithologen hier niet aan willen en van meening zijn, dat koekoeks-eieren in bepaalde nesten worden gelegd door middel van een uitstulpbare cloaca. Eenige leden — o.a. Waldeck: koekoeks-ei in Winterkoningsnest — halen voorbeelden aan van het vinden van koekoeks-eieren in nesten, die moeilijk anders hierin kunnen komen dan door aan te nemen, dat de koekoek het op den grond gelegde ei in den snavel neemt en dit dan in het nest deponeert. Wij zullen dit gedeelte besluiten met de opmerking van den heer de Vries, dat bijna 50 jaren geleden de toenmalige Voorzitter van de Nederlandsche Ornithologische Vereeniging, wijlen baron Snouckaert van Schauburg in de vergadering van 12 October 1901 een voordracht hield over den koekoek (zie Verslagen en Mededeelingen No. 1 p. 36—42) en dat feitelijk na deze halve eeuw men thans evenveel — beter gezegd, even weinig weet als in het jaar waarop onze oud-Voorzitter zijn voordracht hield. Veel is er nog in de levenswijze van den koekoek dat nog niet is opgehelderd en daarvoor is het noodzakelijk, dat bij voortduring getracht wordt de leemten aan te vullen.

Nadat de heer Hellebrekers nog een kist met eieren van parasiteerende koekoeken ter tafel ter bezichtiging had opgesteld, waaronder een aantal legsels van eieren van onzen inlandschen koekoek met die der pleegouders, laat Jhr F. C. van Heurn een aantal huiden circuleeren van Indische vogels, die in het laatst verschenen nummer van *Limosa* werden behandeld, o.a. de prachtige zwartkop ijsvogel, *Halcyon pileata*.

Daarna wordt het woord gegeven aan den heer Coomans de Ruiter, die balgen van koekoeken demonstreert uit de collecties van Jhr F. C. van Heurn (Java, Sumatra) en uit die van van Marle & Coomans de Ruiter (N.O. Celebes). Hij vertelt verschillende bijzonderheden over de medegebrachte vogels en wijdt uitvoerig uit over den Reuzenschreeuwkoekoek, *Scythrops novae-hollandiae*, die Celebes en het Oostelijk deel van den Archipel bewoont en hoofdzakelijk bij kraaien zou parasiteeren, die bij zijn verschijning dan ook zeer agressief worden en *Scythrops* uit hun broedgebied gezamenlijk verjagen onder luid gekras.

Daarna wordt overgegaan tot het doen der wetenschappelijke mededeelingen.

De heer de Vries demonstreert een ei van den nieuwen aanwinst van onze avifauna, nl. van Cory's pijlstormvogel, *Puffinus kuhlii borealis* (zie *Limosa* 20, p. 230—232) en voorts nog eenige andere zeldzame legsels van Turdidae en Fringillidae, die wel op den trek in ons land voorkomen, doch die hier niet broeden.

De heer Waldeck doet een groot aantal mededeelingen, die zullen worden opgenomen in het eerstvolgende ornithologische verslag, o.a. over klapekster (December), boerenzwaluw (2 Maart-waarnemingen), kwartelkoning (bij Vianen), kwartel (bij Vianen en Wolfheze), gaai (najaarstrek bij Vianen en Den Haag) en buizerd (bij Wolfheze). Voor zijn mededeelingen over den koe-

koek zie Limosa, 21, p. 27—28. Van den duinpieper (*Arthus campestris*) werd waargenomen, dat het ♀ alleen het nest bouwde; het ♂ was zonder nestmateriaal, steeds in de buurt van het ♀, waarvan het zich wel zingend in dansvlucht verwijderde om echter steeds weer bij haar terug te keeren, ook weer zingend in de bekende dansvlucht. Het ♀ ging nooit vliegend, maar altijd loopend en zeer heimelijk met nestmateriaal naar het nest.

Van de zwarte kraai (*Corvus corone*) werd een 4-legsel gevonden te Griendsveen (Peel) op 12 Mei 1947, waarvan het merkwaardige was, dat het grootste ei reeds 5 dagen bebroed was, terwijl het laatst gelegde, tevens het kleinste ei, nog geheel versch was. De andere 2 eieren waren eveneens bebroed, hoewel in mindere mate. Het blijkt dus, dat in sommige gevallen de zwarte kraai direct op het eerste ei gaat broeden.

De heer Bouma merkte t.a.v. den duinpieper op, dat het ♀ alleen op het laatste moment van het nest vliegt, als de eieren zwaar bebroed zijn.

Dan heeft hij in 1947 fluiters (*Phylloscopus sibilatrix*) op Schiermonnikoog waargenomen tot 5 Juni (evenals een 20-tal jaren geleden). Daar op dit eiland geen beuken voorkomen, wel berken- en elzenboschjes, zullen dit vermoedelijk zingende trekkers zijn geweest.

De heer van Vleuten vestigt er de aandacht op, dat hij in Brussel honderden gevangen kramsvogels zag voor consumptiedoeleinden en vraagt of hiertegen niets kan worden gedaan. De Voorzitter verwijst hem naar De Nederlandsche Commissie voor Internationale Natuurbescherming, Rokin 92—96, Amsterdam. De heer Bos vertoont de originele foto's van Cory's pijlstormvogel, daar de afbeeldingen in Limosa (en ook in Ardea) bij de reproductie aan scherpte hebben ingeboet. Voorts vertoont hij een vleugel van de kleine Trap, gevonden bij Terschelling (zie Limosa, 20, p. 244).

De heer Kraak heeft te Hilversum op 14 November 1947 een huiszwaluw (*Delichon urbica*) waargenomen.

De heer Boekestein doet mededeeling van boeren en pluimveehouders in de omgeving van Vaassen klachten te hebben vernomen, dat haviken (*Accipiter gentilis*) en buizerden (*Buteo buteo*) veel kuikens roofden. De Jachtopzieners van de Koninklijke Jachtdomeinen wisten in 1947 4 horsten van haviken en 4 tot 5 van buizerden; laatstgenoemde behoorden alle tot de donkere phase. Op 27 December 1947 werd een juveniel exemplaar van den grooten jager (*Stercorarius skua*) levend in de bosschen bij Wiesel (3 km ten Westen van Apeldoorn) buitgemaakt; het opgezette exemplaar is thans in het bezit van den jachtopziener Pols.

In die streken is ook de kwartel (*Coturnix coturnix*) weer broedvogel.

De heer van der Aa (België) vermeldt een bastaard van een vink *Fringilla coelebs* en keep (*Fringilla montifringilla*) bij Antwerpen. Voorts had 15 Januari j.l. bij Lile een ekster (*Pica pica*) al eieren; werd 3 December 1947 bij Edegem (Antwerpen) een boerenzwaluw (*Hirundo rustica*) gezien. In 1947 waren in deze streek veel appelvinken (*Coccothraustes coccothraustes*). Hij doet vervolgens mededeeling, dat 25 door hem onderzochte eksters (*Pica pica*) geen zwarte stuit hadden (zie notulen vorige vergadering, Limosa 21, p. 39). Een 20-tal jaren geleden zouden in deze omgeving meer zwartstuitige eksters zijn voorgekomen.

De heer Dijkstra heeft geconstateerd, dat in den Haarlemmermeer in 1947 het aantal kwartels (*Coturnix coturnix*) belangrijk is toegenomen.

De heer de Lorm doet mededeeling van een op 20 April 1947 te Montferland gevonden buizerdhorst (*Buteo buteo*), dat bezet was. Van de beide broedvogels was de een in de lichte, de andere in de donkere phase. In Noorden

(Nieuwkoopse Plassen) werd in Januari 1947 een kwak (*Nycticorax nycticorax*) gezien.

De heer L. J. Kleyn brengt o.a. het volgende ter tafel:

„Op 8 Mei 1947 vloog een ooievaar (*Ciconia ciconia*) boven de Mient te 's-Gravenhage. De ooievaar werd begeleid door een zilvermeeuw (*Larus argentatus*), die eenige malen op hem stootte, gelijk vogels doen, die een broedterrein verdedigen. Inderdaad bleek mij later, dat een kleine kolonie zilvermeeuwen als nestplaats had uitgezocht het dak van de remise van de Haagsche Tramweg Maatschappij aan de Lijsterbesstraat.

De opzichter deelde mij mede, dat slechts enkele jongen werden grootgebracht daar de meeste nesten werden verstoord, op verzoek van de omwonenden, die te vroeg werden gewekt door het geschreeuw der vogels. De nesten lagen op het mastiek-dak tusschen de parallel loopende glazen lantaarns.

Reeds jaren broedde in mijn tuin een merelpaar (*Turdus merula*), dat steeds tezamen bleef. Dat gepaarde merels (wanneer zij een stadstuin als woongebied hebben uitgezocht) steeds bij elkaar blijven, is voldoende bekend. In het voorjaar van 1947 bleek mij, dat een jong ♀ van het vorige jaar gepaard was met het mij goed bekende oude ♂. Toen het nest gereed was, kwam het oude ♀ in mijn tuin en heeft 3 dagen lang getracht het jonge ♀ te verdrijven. Steeds werd door beide vogels om een kruisbessenstruikje gerend en af en toe ontstond een gevecht waarbij menig veertje werd gelaten. Zelfs bebloede veertjes werden door mij opgeraapt. Het oude ♂ trok zich niets aan van die vechtpartijen. Tenslotte is het oude ♀ vertrokken, zij heeft zich nadien niet meer laten zien. Wij hebben dus hier een bewijs, dat het wel eens kan voorkomen, dat merels niet voor het leven gepaard blijven.

De groote trap (*Otis tarda*), door de heeren Hellebrekers op 18 April 1947 gezien, werd 'smorgens om ongeveer 10 uur ook door mij op dien dag waargenomen. De vogel vloog boven de Laan van Eik en Duinen te 's-Gravenhage" (zie ook „Limosa" 21, p. 28)".

De heer W. C. van Heurn bepleit de wenschelijkheid om bij het prepareren van vogels ook het dijbeen en het borstbeen te bewaren en aan de huid vast te binden. Voorts op het etiket ook steeds het gewicht van den vogel te vermelden. Het beste zou zijn om een der vleugels in uitgespreiden stand te fixeeren, hoewel dat voor het opbergen in de collectie bezwaren met zich mede brengt.

De heer Huygen vertelt over een jongen ijsvogel (*Alcedo atthis*) (omgeving Oud-Valkenburg), die eenige dagen in het leven werd gehouden met kleine vischjes en stukjes rauw vleesch.

De heer Eijkman laat een fraai exemplaar van een leucistischen ekster (*Pica pica*) zien, die in St. Michelsgestel werd geschoten en aldaar eenige jaren was gesignaleerd.

De heer F. C. van Heurn circuleert een nest van een snijdervogel (*Orthotomus*) en een fraaie foto hiervan.

De heer van Blijenburgh doet mededeling, dat er in de omgeving van Amersfoort dit jaar veel meer sijzen (*Carduelis spinus*) zijn dan normaal. Op 16 Januari telde hij er 50 stuks. Ook appelvinken (*Coccothraustes coccothraustes*) zijn talrijker. Een en ander waarschijnlijk een gevolg van den slapen winter. De heer Voous deelt mede, dat het Zoölogisch Museum te Amsterdam een havikarend [*Hieraaëtus f. fasciatus* (Vieill.)] bezit, afkomstig uit de collectie H. A. de Vost tot Nederveen Cappel te Apeldoorn. De herkomst van dit exemplaar is waarschijnlijk wel Nederland, maar honderd procent zekerheid ontbreekt. Nadere bijzonderheden zijn hierover echter niet meer te krijgen.

De 1ste Secretaris, L. Coomans de Ruiter.

Kort verslag van de excursie in Zuid-België, op 4 April 1948

De afdeling Leuven van de Belgische ornithologische Vereeniging „De Wielewaal” organiseerde op 4 April 1948 een tocht naar de Maasvallei en naar het dal van de Lesse, respectievelijk voor het bezichtigen van de biotopen van Slechtvalk en Waterspreeuw. De leden van onze Club werden op initiatief van Dr Fr. Grootaers te Leuven door tusschenkomst van ons bestuurslid ten Kate uitgenoodigd om aan deze excursie deel te nemen. Aan dezen oproep werd gehoor gegeven door de Bestuursleden P. A. Hens, L. Coomans de Ruiter, Tsj. Gs. de Vries, Dr C. G. B. ten Kate en de leden Mej. C. H. van Heyst en de heeren A. F. W. van Bleijenburgh, M. Dijkstra, J. Feiters, ing. E. J. M. Huygen, A. J. de Lorm, Dr J. R. H. Schaank, J. E. Sluifers, M. J. Tekke, J. M. baron van Tuyll van Serooskerken en H. P. Wijnen, die in den namiddag van den 3den April te Leuven arriveerden en bij verschillende gastheeren werden ondergebracht.

Den volgenden morgen werd om 7 uur gestart en met twee auto-bussen naar het dal van de Maas gereden. Hoewel voor velen onze deze prachtige streek niet onbekend was, kwamen wij toch wederom onder de bekoring van dit wondermooie landschap. In de omgeving van Dinant werd te voet een bezoek gebracht aan de horstplaats van den slechtvalk (*Falco peregrinus*). Bij uitzondering was deze plaats eens gemakkelijk te bereiken en met den kijker konden wij den broedenden vogel zeer goed zien en later toen hij was opgevlogen ook het legsel van de drie groote roodbruine eieren.

Daarna werd gereden naar Anseremme, vanwaar wij te voet het dal van de Lesse volgden, langs het kasteel van Waldsein, totdat wij ten slotte bij een klein beekje kwamen, dat het broedgebied van de waterspreeuw (*Cinclus cinclus*) bleek te zijn. Verschillende onzer hebben dezen voor Nederland zeer zeldzamen vogel goed kunnen waarnemen. Ook werden eenige oude nesten aan den oeverkant van dit kleine beekje gevonden, maar nieuwe nesten werden niet ontdekt. In het dal van de Lesse werd hoog in een rotsnis nog een broedenden slechtvalk gezien.

Tal van vogels werden gedurende deze excursie opgemerkt, o.a. Europeesche kanaries (*Serinus canarius*), terwijl ook een boerenzwaluw (*Hirundo rustica*) werd gezien (een vrij vroege datum).*)

De thuisblijvers hebben iets bijzonders gemist!

De regeling onder de kundige leiding van ons Clublid, Dr Fr. Grootaers uit St. Joris-Weert bij Leuven, was in alle opzichten volmaakt. De tocht ging door een der mooiste gebieden van België, het weer hield zich betrekkelijk goed en zeer voldaan over het genotene keerden wij 's avonds laat te Leuven terug om nog lang met onze vriendelijke gastheeren over deze excursie te praten. En Maandag in den D-trein naar Nederland raakten wij niet uitgesproken over hetgeen wij hadden gezien en vooral over de buitengewoon gastvrije wijze waarop wij door onze Zuiderburen waren ontvangen.

Wij hopen onze gastheeren van dit jaar als onze gasten het volgend jaar in ons land te mogen ontvangen en als het weer medewerkt, dan zullen wij zeker in staat zijn hen op ornithologisch gebied heel wat te kunnen toonen, want al bezitten wij geen Ardennen, wij hebben nog onze prachtige plassen, met tal van watervogels, die in België zeldzaam zijn.

De 1ste Secretaris, L. Coomans de Ruiter.

*) Op 2 April zagen de heeren Grootaers en ten Kate reeds een ex. bij St. Joris-Weert. (Red.).